

Tartalom

Népességváltozás a Centropé régióban 2003-2013

Bécs népességnövekedésének elemei

Új adatok a CentropéSTATISTICS-ban

Csehország regionális statisztikai évkönyvei

Szlovákia regionális statisztikai évkönyve

New data in Centropé STATISTICS

---+---+---+---

CentropéMAP
CentropéSTATISTICS
Hírlevél

4. szám
2015. június

---+---+---+---

CentropéMAP
CentropéSTATISTICS

a PGO és a CORP együttműködésében készülő projekt

www.centropemap.org

Minden adat, térkép és diagram a www.centropemap.org geoportál részét képezi, illetve a cseh, a magyar, a szlovák, a burgenlandi, az alsó ausztriai és a bécsi statisztikai hivatalok bocsátották rendelkezésre.

A hírlevél továbbterjesztését kifejezetten ajánljuk!

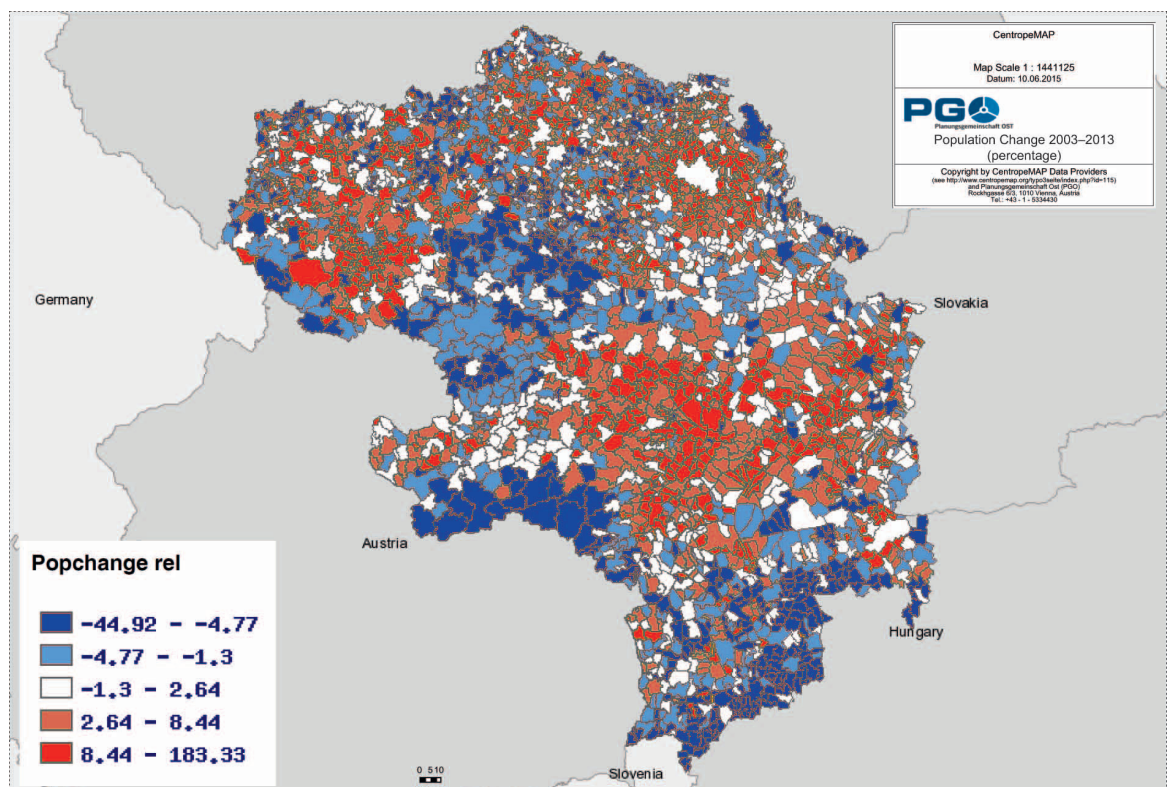
Népességváltozás a Centropé régióban 2003–2013

A Centropé régió területén **2013-ban összesen 7,8 millió személy élt**, ami a négy ország teljes népességének 23%-át jelentette. A népesség település szinten 1,7 milliótól (Bécs, Ausztria), a 416 ezer fős Pozsonyon és a 378 ezres lakosú Brünn városán át 3 főig (Brezina, Csehország) szóródott. 2003 és 2013 között a régió népessége több mint 300 ezer fővel, 4,0%-kal nőtt. A Centropé régió területén található települések mintegy hattizedében mérhető növekedés, közel négytizedében azonban csökkent a népesség száma. A legnagyobb lélekszám emelkedés elsősorban a nagyobb városok (Bécs, Pozsony, Brünn, Győr, Cseké Budejovice) vonzáskörzetében figyelhető meg. Csökke-

nés ezzel szemben Alsó-Ausztria, illetve Csehország déli részén, valamint Győr-Moson-Sopron és Vas megye keleti, déli területein volt nagyobb mértékű. A népesség növekedés az osztrák és a magyar térségben elsősorban a vándorlás eredménye (itt az élveszületések száma jellemzően elmaradt a halálozásokétól), a cseh és a szlovák régiókban azonban ezen kívül természetes szaporodás mérhető.

Tipp: a térkép a CentropéSTATISTICS expert módban készült, csupán néhány kattintással. Az expert módba belépve nyissuk meg a „Population indicators: Population Change by year” táblát. A „pop-change_rel” oszlopban válasszuk ki a „create map from this column” lehetőséget. Ezután válasszuk a következő beállításokat: „method: equal area, classes:5, outline width: thin, outline colour: darkgrey, colour ramp: red to green dichromatic, no special zero handling, labels off”. Kattintsunk az „Apply”-ra, ezután a „Create Map”-ra. Ezt követően használjuk a nyomtatási funkciót (a térkép ablakban bal oldalon látható menü), így pdf formátumban le tudjuk tölteni a térképet.

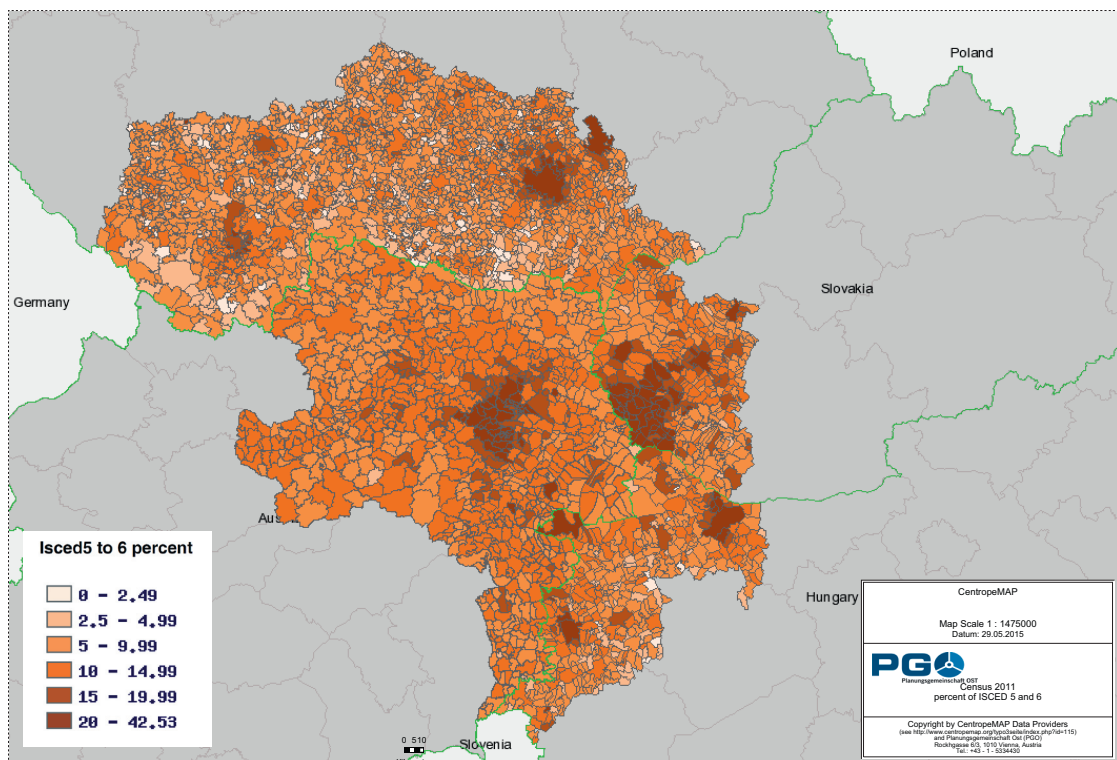
Határon átvélő agglomerációs folyamat

A CentropeMAP és a CentropeStatistics adatbázis segítségével lehetőségünk nyílik a demográfiai adatok összehasonlítására, nemzeti meghatározásoktól függetlenül.

Megvizsgáltuk közelebbről a felsőfokú végzettséggel rendelkező lakosság eloszlását (International Standard Classification of Education – ISCED 5 és 6). Ahogy az elsőábrán látható, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya Csehországban CeskeBudejovice és Bruno vonzáskörzetében a legmagasabb, Szlovákiában az egész pozsonyi térségben, Ausztriában Béctől délre és nyugatra, és Magyarországon pedig Győrben és a környező településeken.

A következő, leginkább periférius területekben a legalacsonyabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya: Csehország és Ausztria határ menti területei, Dél-Burgenland, valamint Magyarország ausztriai határától messzebb eső térsége.

Meglepő módon, néhány ausztriai településen, melyek a Szlovák határ közelében találhatók átlag feletti a felsőfo-

kú végzettséggel rendelkezők hányada. Egy mélyebb elemzés megmutatta, hogy ezeket az arányokat a szlovák állampolgárok befolyásolják.

Míg a Wolfsthal-Bergben élő osztrák állampolgárok között a diplomával rendelkező aránya 6,9%, addig a településen élő szlovákok között ez az arány

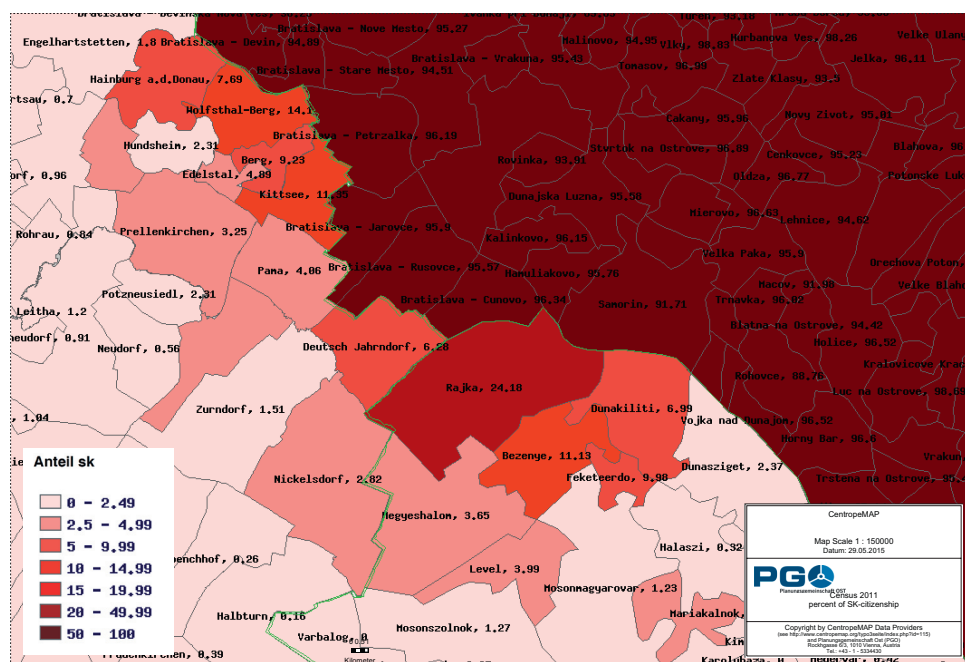
16,5%. Hainburgban például az osztrákok 8, míg a szlovákok 13%-ának van diplomája. Berg községben a felsőfokú végzettségük hányada 6,9%, illetve 13,2%.

Feltételezhetjük tehát, hogy a határon átvélő agglomerációs folyamat Pozsony körül zajlik. A szlovák lakosok aránya különösen magas

a magyarországi Rajkán a legmagasabb a szlovák állampolgárok hányada közel 25%.

Ezek a számok ellentmondanak annak a nézetnek, miszerint az országhatárok korlátozzák agglomerációs folyamatot. Úgy tűnik, hogy különösen a felsőfokú végzettséggel rendelkező embereket vonzzák a szlovák határ közelében lévő területek. Számos olyan ösztönző tényező figyelhető meg, mint a telekár, a környékén található infrastruktúra (vasutak, autópályák), és egyéb az életminőséget érintő tényezők. Legalább ennyire megerősítette ezt a folyamatot a határátlépés ellenőrzésének hiánya a Schengeni övezeten belül.

sen magas a szlovák főváros környékén található magyar és osztrák településeken (2. ábrán látható). Például Wolfsthal-Bergben a lakosság 14%-a, Kittsee-ben több mint 11%-a szlovák állam-

Bécs népességnövekedésének elemei

Bécs népessége 2014-ben 30 591 lakossal nőtt, ami több mint a Statistics Austria által egy évvel korábban becsült érték (+26 233 fő). A növekedés elsősorban a nemzetközi migráció (84%) eredménye, de már az ausztriai tartományok viszonylatában is pozitív a vándorlási egyenleg (4%), ezen felül a születések száma 11%-kal felülmúlta a halálozásokét. Bécsből évente mintegy 4 000 lakos költözik Alsó Ausztriába.

Hagyományosan az osztrák állampolgárok egyre nagyobb

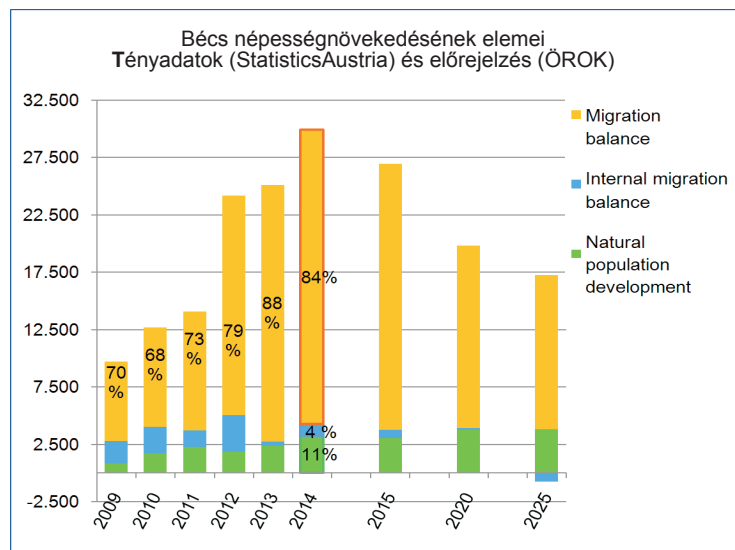
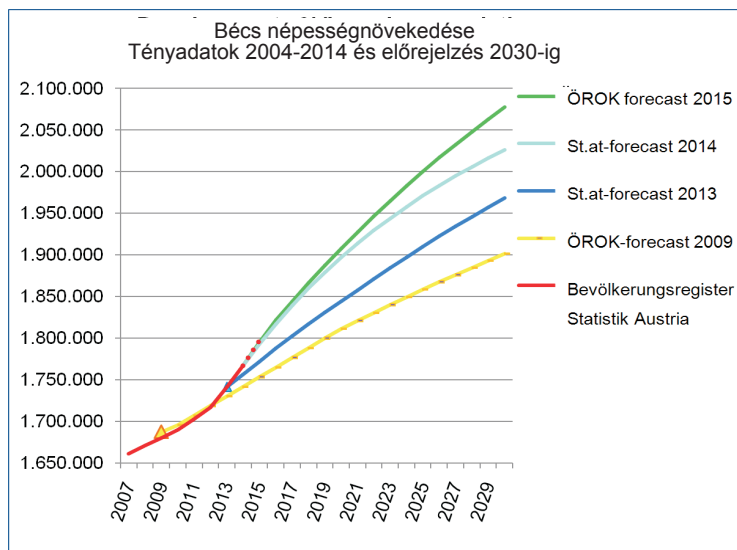
számban költöznek szomszédos régiókba, miközben a külföldi állampolgárok belső vándorlási egyenlege pozitív. Mindazonáltal, ez a folyamat először 2013-ban megváltozott, amikor is egyre több külföldi állampolgár költözött el Bécsből a környező területekre, amit az agglomeráció új szegmensének tekinthetünk.

A Bécs környéki területek népessége növekedett ugyan, de alacsonyabb volt a vártnál. Az északi és déli régiókban a 2010-

2015 közötti valódi változás (+25 482 fő) csak 80%-a volt az ÖROK (Österreichische Raumordnungskonferenz) 2009 évi előrejelzésének (+31 930 fő), habár Bécs lakosságának növekedése (+107 342 fő) is majdnem a duplája volt a vártnak (+57 433 fő). Általánosságban elmondható, hogy a bécsi népesség növekedése a várakozásoknál nagyobb mértékben érintette a városmagot.

2014-ben a relatív növekedés Bécsben 1,73%, a környező NUTS3 régiókban 1,13% volt. A

Bécs körüli terület agglomerálódása leginkább a régiók városközpontjához közelebb eső részeire koncentrálódik. A legújabb ÖROK előrejelzés (jobb oldali ábra) már tükrözi ennek trendjét.

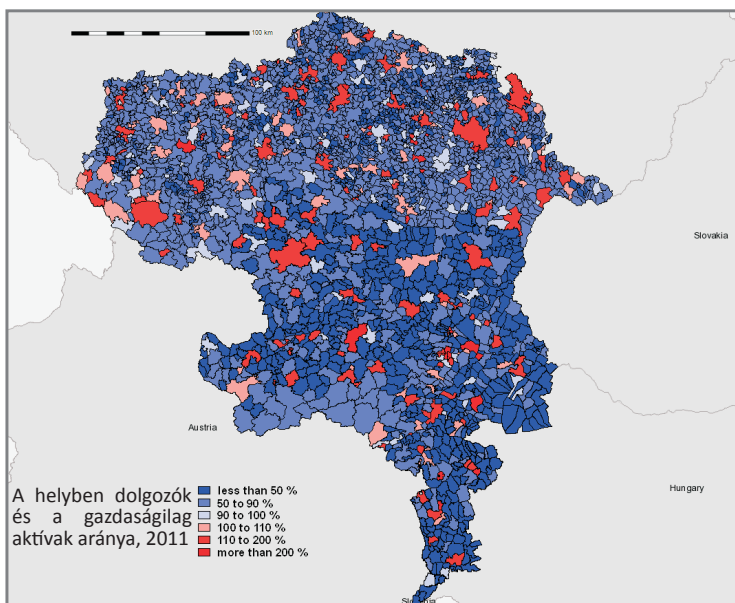
Új adatok a CentropeSTATISTICS-ben

Amellett, hogy a frissítették az éves népesség adatsorokat (népesség, születések és halálozások száma, öt éves korcsoportok férfiakra, nőkre és a teljes népességre), egy új táblázat is megjelent nemrégiben, **mely településenkénti adatokat tartalmaz a gazdaságilag aktív népességről és a helyben dolgozó munkaerőről.**

A táblázat megmutatja, hogy az egyes településeken hány munkahely áll rendelkezésre. Az abszolút számokat a gazdaságilag aktív népességgel összehasonlítva lehetővé válik a lakóhely és a munkavégzés helye közti kapcsolat ábrázolása.

A térkép 5 kategóriába csoportosítva mutatja be az adatokat: a kék jelentése, kevesebb a helyben-dolgozó, mint a gazdaságilag aktív

lakos, a piros színű települések pedig több helyben dolgozóval, mint gazdaságilag aktív lakossal rendelkeznek (ami pl. akkor történhet meg, ha a községben ipari csomópont van).

Új adatállományok (frissítve 2015-ben)

- Lakosság munkavégzés helye szerint
- Lakosság évente
- Lakosság nemek szerint évente
- Lakosság öt éves korcsoportokban, összesen
- Lakosság öt éves korcsoportokban, nők
- Lakosság öt éves korcsoportokban, férfiak
- Születések száma hely és időszak szerint
- Halálozások száma hely és időszak szerint
- Népesség: születések és halálozások évente

Csehország regionális statisztikai évkönyvei

A Cseh Statisztikai Hivatal (CZSO) régiós szervezetei évente, egységes tartalommal adják ki a statisztikai évkönyveket. A kiadványok átfogó képet adnak

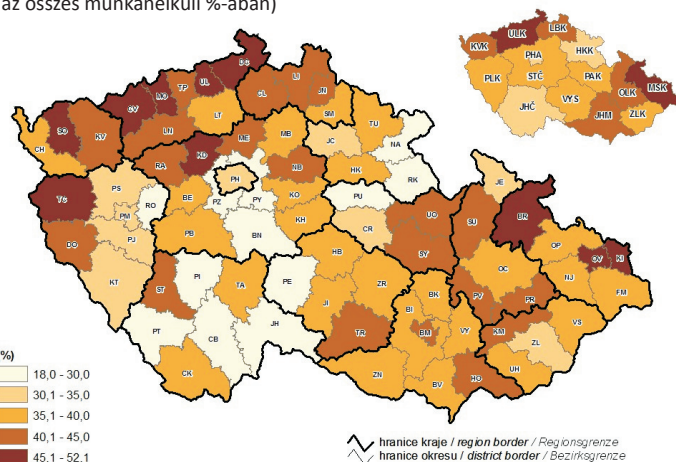
vatal kistérségenként is publikál adatokat valamint városi és települési indikátorokat. A regionális évkönyvek tartalma az országos évkönyvet követi. Megegyeznek a fejezeteik, de részletesebbek, különösen a területi eloszlások szempontjából. Mindegyik évkönyv tartalmazza a régió jellegzetességeit, több mint 300 táblázatban, mintegy 20 ábrával, 20 színes diagrammal és 3 színes regionális térképpel.

minden olyan területéről, melyek mutatókkal leírhatók, legyen az CZSO adatfelvételtől vagy más adminisztrációs forrásból származó. Az egyes régiókról a Hi-

Található benne népesség, foglalkoztatottság, munkanélküliség, mezőgazdaság, ipar, építőipar, szállítás, turizmus, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, bűnözés, balesetek

A tartós munkanélküliek aránya, 2013. december 31 (a legalább 12 hónapja munkanélküliek az összes munkanélküli %-ában)

témakörbe tartozó és sok más adat. Az évkönyvek adattartalma elérhető PDF és Excel formátumban is.

Web link: <https://www.czso.cz/csu/czso/yearbooks>

Szlovákia regionális statisztika évkönyve

A Szlovák regionális statisztikai évkönyv már 9. alkalommal mutatja be a demográfiai, társadalmi, gazdasági fejlődést Szlovákiában, és legfőbb kiegészítője a Szlovák statisztikai évkönyvnek.

Az információkat 25 fejezetre tagolták, melyek táblázatokat, grafikonokat, térképeket, módszertani megjegyzéseket, mutatókat és

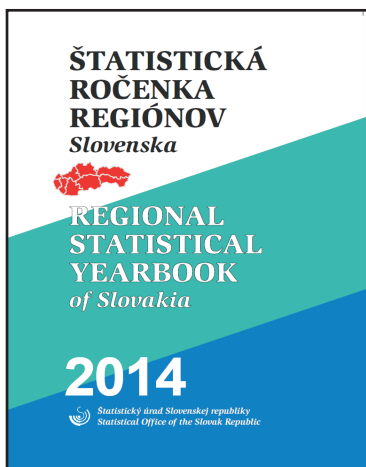
adatforrásokat tartalmaznak. A táblák struktúrája követi Szlovákia területi tagozódását. A kistérségi adatokat, ahol elérhetőek, az elektronikus kiadás tartalmazza. Táblázatos összefoglalók mutatják be a statisztikai mutatók 2009-2013 közötti változását.

Az utolsó két fejezet speciális része a kiadványnak. Az első áttekintést biztosít a szlo-

vák városok demográfiájáról és lakásviszonyairól. A másik nemzetközi összehasonlítás az EU-s országokkal, mely válogatott kulcsmutatók tükrében mutatja meg Szlovákia és régiói EU-n belüli pozícióját.

A kiadvány elektronikus verziója letölthető a www.statistics.sk-ról. A regionális adatbázis DATAcube, ami szintén elérhető www.statistics.sk oldalon, többdimenziós táblázatokat tartalmaz a gazdasági és társadalmi fejlődésről és regionális információk széles skáláját biztosítja. A régiós adatok 5

éves időtartamban történő összefoglalása szakemberek és a hétköznapi felhasználók számára is hasznos elemzési, döntéshozatali, oktatási, vagy tudományos eszköz lehet.

**Centrope/MAP
STATISTICS**

Ötnyelvű weboldal:
angol, cseh, magyar, német, szlovák

www.centropemap.org